

FİİLİMSİLER / EYLEMSİLER

A. Fiilimsilerle ilgili aşağıda verilen ifadelerin doğru olan cümlelerin harflerini sırasıyla şifre bölümüne yazıp gizli şifremizi bulalım.

1. Fiil kök ve gövdelerine getirilen birtakım eklerle yapılır.

E

2. Tüm fiilimsi ekleri yapım ekidir.

Y

3. Tıpkı fiiller gibi kip ve kişi eki alırlar.

i

4. Bazı fiilimsi ekleri ile zaman ekleri karıştırılabilmektedir.

L

5. Fiilimsi ekleri yüklem de dahil cümlelerin her ögesi olabilirler.

E

6. Fiilimsi olumsuzluk eki "-ma, me" yi almazlar.

D

7. Fiilimsiler isim çekim eklerini alabilirler.

M

8. Bir cümle en fazla üç fiilimsi eki alabilir.

A

9. Fiilimsiler yardımıyla uzun cümleler kurabiliriz.

S

10. İsim ve sıfat-fiiller bazı durumlarda fiilimsi özelliğini kaybedip adlaşırlar.

i

11. Fiilimsiler tamlamalar içinde yer alıp tamlayan veya tamlanan olabilirler.

L

12. Fiilimsi eki alan sözcükler fiil özelliklerini tamamen kaybederler.

R

13. Zarf fiiller cümleye sadece zaman ve durum anlamı katarlar

E

14. Fiilimsiler bulundukları cümleyi birleşik yapıyı yaparlar.

R

B. Aşağıdaki cümlelerde yer alan çekimli fiillerin altınız çiziniz.

1. Akşama kadar bu sıcakta çalıştık.

2. Çocuk birden ağlayınca hepimiz şaşırdık.

3. Bu konuda sen ne düşünüyorsun?

4. Keşke biraz yağmur yağsa da rahat etsek.

5. Uzun süredir ondan haber alamıyoruz.

6. Akşam sinemaya ben de sizinle geleyim mi?

7. Yarına kadar ödevini bitirmelisin.

8. Artık beklemeye sabrımız kalmadı.

9. Seni bir yerlerden hatırlıyor gibiyim.

10. Teyzemler akşama bize gelecekmiş.

11. Son yaptığın davranış hiç hoş olmadı.

12. Çabuk buraya gel, diye seslendi annem.

İsim Fiiller

İsim-fiiller: Fiillere getirilen "-ma, -ış, -mak" ekleri yardımıyla yapılır. Bu ek büyük ünlü uyumu kuralına göre değişiklik gösterebilir. (-ma, -me / -ış, -iş, -uş, -üş / -mak, -mek)

➤ **Bu ekler fiil kök veya gövdelerine getirilerek fiilleri isme çevirirler.**

➤ **Olumsuzluk eki "-ma, -me" ile karıştırılmamalıdır.**

Örneğin, Ödevini yapmadı. (olumsuzluk eki) Ödevini yapmaya gitti. (İsim fiil eki)

➤ **Bazı isim fiil ekleri ile "kalıcı isimler" karıştırılmamalıdır.**

Örneğin, Zeytinyağlı dolmayı severim. (kalıcı isim) Verdiğimiz süre dolmaya başladı. (isim fiil)

➤ **İsim fiiller isim çekim eki alabilir, ayrıca isim tamlaması kurabilirler.**

Örneğin, Kardeşim yürümeye başladı. (ismin e hal ekini almıştır)

Okuma sırası bana geldi. (isim tamlamasında tamlayan görevinde kullanılmış)

Aşağıdaki cümlelerdeki isim fiili bulup yandaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

1. Yüzyılın dehası Einstein dokuz yaşına kadar konuşma güçlüğü yaşamıştır.

2. Gülmek, stres hormonunu azaltır ve bağışıklık sistemini güçlendirir.

3. Okyanuslara her yıl yaklaşık 8 milyon ton plastik atık atılmaktadır.

4. Bir insan uyurken ortalama 400 kere şekil değiştirebilir.

5. Zeki insanlar arkadaş bulma konusunda daha seçici davranırlar.

6. Dünya nüfusu 21. yüzyılda da artmaya devam edecek gibi görünüyor.

7. Doktorum akşamları bir saat yürüyüş yapmamı istedi.

8. Piyano çalmaya ilkokuldayken annemin desteğiyle başladım.

9. Artık kritik evredeyiz, vakit kaybetmeye tahammülümüz kalmadı.

10. Her gün işe giderken sahilde martıların uçuşunu izlerim.

11. Eşyalarımın izinsiz alınmasından hiç hoşlanmam.

12. Kayıt için önce muhasebeye para yatırmak gerekiyormuş.

13. Uzun bir bekleyişten sonra sıra nihayet bize geldi.

14. Kulüp çalışmalarına bir süreliğine ara verdik.

15. Piknik sepetine çakmak da koymayı sakın unutmayın.

1- "ma, -me" eki cümle içinde " **Olumsuzluk Eki** , **İsim Fiil Eki** ve **Kalıcı İsim** olarak kullanılmaktadır. "-ma,-me" ekini cümlelerdeki görevine göre eşleştiriniz.

- 1) Gitar çalmaya ilkokul yıllarında başladım.
- 2) Hafta sonu babamla dedemlerin köyünde uçurtma uçuracağız.
- 3) Abim işten erken dönmeyince ailece panik olduk.
- 4) Bir süredir şiir yazmaya ara vermek zorunda kaldım.
- 5) Yapılan son denemede ilçede ilk beşe girdim.
- 6) Çok şükür, yeni iş yerim eve yürüme mesafesinde.
- 7) Mesajımı henüz görmedi, o yüzden biraz bekleyelim mi?
- 8) Bu mevsimde dondurma yersen tabi hasta olursun.
- 9) Son söylediklerinden herkes gibi ben de bir şey anlamadım.
- 10) Tatile çıkma planımız virüsten dolayı suya düştü.
- 11) Nedendir ama İlknur, uzun süredir benimle konuşmuyor.
- 12) Bir kilo kıymanın 70 tl olduğu nerde görülmüş kardeşim!

Olumsuzluk

İsim Fiil

Kalıcı İsim

2- Cümlelerde altı çizili sözcüklerin isim fiil veya kalıcı isim olma durumlarını işaretleyiniz.

		Fiillimsi	Kalıcı İsim
1.	Cemil Meriç, edebiyatımızın önemli <u>deneme</u> yazarlarındandır.	☐	☐
2.	Nedense bizi <u>çağırma</u> akıllarına gelmemiş!	☐	☐
3.	Babam ağaçların altını açmak için <u>kazma</u> ve kürek istedi.	☐	☐
4.	Daha maç bitmeden takımın oyundan <u>düşmesine</u> çok kızdım.	☐	☐
5.	Vali , vatandaşa kötü davranan <u>korumasına</u> kızdı.	☐	☐
6.	Akşehir'e giderseniz etli pide <u>yemeyi</u> unutmayın, üzülürsünüz!	☐	☐
7.	Yarıdan itibaren ülke <u>yağışlı</u> havanın etkisi altına girecek.	☐	☐
8.	O kadar iş arasında bize zaman <u>ayırmasını</u> beklemeyelim.	☐	☐
9.	Yeni Türkçe öğretmenimizin ders <u>anlatışını</u> sınıfça çok beğendik.	☐	☐
10.	Teyzemlerin köyüne gittiğimizde kahvaltıda kesin <u>kaymak</u> yeriz.	☐	☐

İsim Fiil Örnekleri

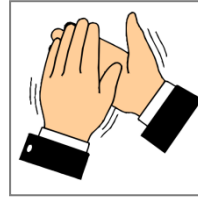
a. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcükleri isim fiil olup olmama durumunu belirleyip numarasını ilgili kutunun içine yazınız.

- 1) Akşam sizleri çay içmek için eve bekliyoruz.
1
- 2) Artık hayatıma yeni bir yön vermenin zamanı geldi de geçiyor bile.
2 3
- 3) Bazı kişiler bizi görmek istediği insan olmamız konusunda zorlarlar.
4 5
- 4) Söylediklerinin anlamadım ama o bana yine de kızmaya başladı.
6 7
- 5) Kimseyle vedalaşmadan okuldan ayrılmasına şaşırdım doğrusu.
8 9
- 6) Dün Türkçe öğretmenimden aldığım kitabı okumaya başladım.
10
- 7) Arkadaşlarla balık tutmak için uygun zamanı beklemeye başladık.
11 12
- 11 Binanın giriş katını temizlemek için kova ve fırça aldık.
13 14
- 12 Bir daha sadece gördüklerime inanmaya karar verdim.
15 16
- 13 Birini anlamak için illa ki aynı dili konuşmak gerekmez.
17 18
- 14 Her şeye rağmen yanımda oluşunu unutmayacağım.
19 20

İsim Fiil Olan Sözcükler

Fiilimsi Olmayan Sözcükler

b. Aşağıda görseli verilenlerin hangileri isimleri cümle içinde kullanıldığında kalıcı isim oluyorsa altındaki kutucuğa tik (✓) işareti koyunuz.

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

İsim Fiil Test

İsim-fiil, fiil kök ve gövdelerine getirilen “-ma, -ış, -mak” ekleriyle yapılır. Örneğin, Okula başlamak için daha bir yılı vardı.” cümlesinde “başlamak” sözcüğü “-mak” eki alarak isim-fiile olmuştur.

1) Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil kullanılmıştır?

- A) Ağaç budamayı daha küçücük bir çocukken dedemden öğrendim.
- B) Yeni duruma ne olursa olsun alışacağız, başka bir şansımız yok.
- C) Annem sorunları her zaman sabırla çözerdi, bu yüzden her zaman kazanan taraftı.
- D) Toprağı sürecektür traktörümüz olmadığı gibi kazma ya da belimiz de yoktu.

İsim-fiiller, tıpkı isimler gibi tamlama kurabilir. Tamlayan veya tamlanan görevinde kullanılabilir.

2) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil isim tamlamasında tamlayan görevinde kullanılmıştır?

- A) Konunun uzaması herkesin işini daha da zora sokmuştu.
- B) Okuma sırası bana gelince biraz heyecanlandım.
- C) Sır saklamasını bilmeyen insanlardan uzak dururum her zaman.
- D) Gülüşü ile hepimizin içini ısıtan o güzel insanı dün kaybettik!

İsim-fiiller kimi zaman fiilimsi anlamını yitirerek kalıcı isim görevinde kullanılır.

3) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Bilgisayar kullanırken sürekli eğik şekilde oturmuş kas ve iskelet sistemine zarar verir.
- B) Dün çok acılı saç kavurması yiyince gece boyu midesi ağrıdı.
- C) Uzun süre ayakta kalma ayak sağlığında ciddi sorunlara neden olur.
- D) Bilim insanları sakız çiğnemek, ağız ve diş sağlığına faydalıdır diyor.

İsim-fiiller fiil kök veya gövdelerine getirilen “-ma, -ış, -mak” ekleri yardımıyla yapılır.

4) Aşağıdaki dizlerin hangisinde isim-fiile yer verilmiştir?

- A) Güneş yükselmeden kuşluk yerine
Bir adam camiden döndü evine
- B) Eli öpüldükçe içi burkuldu
Konusmak istedi, dili tutuldu
- C) Düşündü kış yakın, evde odun yok
Tenekede yağ yok, çuvalda un yok
- D) Çalışsa ne iş var, ne cepte para
Dağ oldu içinde büyüyen yara

5) Bu dizelerdeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim, gezmediğim, sevmediğim hiç bir yer.
- B) Girdiğin aynada geçmiş gibi diğer küreye,
Sorma bir saniye, şüpheyle sakın: Yol nereye?
- C) Çok sürse ayrılık, aradan geçse çok sene,
Biz sende olmasak bile, sen bizdesin gene.
- D) Birleşip böyle diyorlardı derin bir sesle,
Yeri fethetmek için gelmiş o Fatih nesle.

- I. Onun beni kırmayacağına adım gibi eminim.
- II. Suçsuz olduğumu kanıtlamaya çalışırken kendimden çok fedakarlık yaptım.
- III. Üst kattaki bebeğin ağlayışı tüm apartmanı rahatsız etti.
- IV. Kolundaki dövmeyle gören babası Tuğrul'a çok kızdı.

6) Yukarıdaki cümlelerin hangi ikisinde isim-fiile yer verilmiştir?

- A) I-II B) I-III C) II-III D) II-IV

Türkçe öğretmenleri; Yücel, Ali, Şafak ve Tahsin'den isim-fiillere örnek vermelerini istemektedir.

Buna göre,

Yücel: Bina o kadar büyüktü ki çıkışını bir türlü bulamadık.

Ali: Uzun süredir kitap okumak için sessiz, sakin bir yer arıyordum.

Şafak: Adamın hiç yorulmadan çalışması kimsenin dikkatinden kaçmadı.

Şenol: Balkondaki çamaşırlar rüzgarın etkisiyle, bir oyana bir bu yana savrulmaya başladı.

7) Hangi öğrencinin verdiği örnekte isim-fiil yer almamaktadır?

- A) Yücel B) Ali C) Şafak D) Şenol

1) Bu nedenle çölde ilerleyen insan ve hayvanları sessizce gözlemlemeye koyuldu. (2) Yola çıktıkları güne göre şimdi her şey çok farklıydı. (3) Birden bire bağırıp çağırma, at kişnemeleri birbirine karışıyor ve bu kargaşanın içinde kimin ne yaptığı belli olmuyordu. (4) Tam bu sırada fırtınanın başlamasıyla herkes dağılmaya başladı.

8) Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci cümlede bir tane isim-fiille yer verilmiştir.
B) İkinci cümlede isim fiil kullanılmamıştır.
C) Üçüncü cümlede iki tane isim fiil isim fiil kullanılmıştır.
D) Dördüncü cümlede kalıcı isme yer verilmiştir.

ma,-me" eki cümle içinde duruma göre;

1-Olumsuzluk eki

2-Fiilimsi eki

3-Kalıcı isim

olarak kullanılabilmektedir.

9) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ma, -me" eki diğerlerinden farklı görevde kullanılmıştır?

- A) Söz verdiği saatte parayı getirmeyince beğendiği ürün satılmış.
B) Uzun süredir ortalıkta görünmedi, başına bir şey geldi diye korkuyorum.
C) Sıranın bize gelmesini beklerken görevli mağazanın kapandığını söyledi.
D) Alperen, okulun basket takımına seçilmeyince çok üzüldü.

İsim-fiiller ek fiil aldıklarında yüklem olup cümlelerin temel yargısını oluştururlar.

10)Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklamaya uygun bir isim-fiil kullanılmıştır?

- A) Yaptığımız en büyük hata, insanları tanımadan onlara koşulsuz şekilde güvenmektir.
B) Eğer kendini iyi hissetmiyorsan akşamki davete gelme istersen.
C) Hava aniden soğuyunca ağaçların çiçekleri donmaya başladı.
D) Yeni asma köprüyle iki şehir arası mesafe de kısalmış olacak.

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi

Yemek verdi ekmek verdi et verdi

Kazma ile döğmeyince kıt verdi

Benim sâdık yârim kara topraktır

Aşık Veysel Şatıroğlu

11)Yukarıdaki şiirin hangi iki dizesinde kalıcı isme yer verilmiştir?

- A) I-II B) I-II C) II-III D) III-IV

Fiilimsiler cümlelerin kuruluşunda önemli yere sahiptir.

12)Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere isim fiille getirilemez?

- A) Bizimkiler manavdanelma istediler.
B) Oyunağını kaybeden çocuk başladı.
C) Saat geç olunca odasınagitti.
D) Bir süre seninle istemiyorum.

İcat edilen ilk pusula öncelikle değerli maden arama, yeni inşa edilecek binalar için uygun yer bulma amacı ile kullanılmıştır. Daha sonra ise Sony Hanedanlığı döneminde ise yön bulmak amacı ile kullanıldığı bilinmektedir.

13)Yukarıdaki metinde kaç tane isim fiil kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

